2024/1336

15.5.2024

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/1336,

14. mai 2024,

millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2023/1532, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 20. juulil 2023 vastu otsuse (ÜVJP) 2023/1532 [1].

(2) Euroopa Ülemkogu märkis oma 21. ja 22. märtsi 2024. aasta järeldustes, et Venemaa juurdepääsu lahinguväljal olulistele tundlikele kaupadele ja tehnoloogiatele tuleb võimalikult suures ulatuses piirata, sealhulgas võttes sihikule üksused kolmandates riikides, kes võimaldavad sanktsioonidest kõrvalehoidmist. Euroopa Ülemkogu kutsus liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat (edaspidi „kõrge esindaja“) ja komisjoni üles valmistama ette täiendavaid sanktsioone Valgevene, Põhja-Korea ja Iraani vastu. Lisaks märkis Euroopa Ülemkogu, et liit jätkab intensiivset koostööd piirkondlike ja rahvusvaheliste partneritega, et vältida edasist piirkondlikku eskaleerumist, eelkõige Liibanonis ja Punasel merel. Euroopa Ülemkogu kutsus kõiki osalisi, eelkõige Iraani, üles hoiduma eskaleerivast tegevusest.

(3) Liit mõistis 14. aprillil 2024 kõrge esindaja poolt liidu nimel tehtud avalduses kõige karmimalt hukka Iraani poolt 13. aprillil 2024 toime pandud drooni- ja raketirünnakud Iisraeli vastu kui olukorra enneolematu eskalatsiooni ja ohu piirkondlikule julgeolekule.

(4) Euroopa Ülemkogu mõistis oma 17. aprilli 2024. aasta järeldustes teravalt ja ühemõtteliselt hukka Iraani rünnaku Iisraeli vastu ning kordas oma täielikku solidaarsust Iisraeli rahvaga ja pühendumust Iisraeli julgeolekule ja piirkonna stabiilsusele. Euroopa Ülemkogu kutsus Iraani ja tema käsilasi üles kõik rünnakud lõpetama ning kutsus kõiki asjaosalisi tungivalt üles tegutsema ülimalt vaoshoitult ja hoiduma igasugusest tegevusest, mis võib piirkonnas pingeid suurendada. Lisaks märgiti Euroopa Ülemkogu järeldustes, et liit võtab Iraani vastu täiendavaid piiravaid meetmeid, eelkõige seoses mehitamata õhusõidukite ja rakettidega. Lõpetuseks kordas Euroopa Ülemkogu, et liit on jätkuvalt täielikult pühendunud sellele, et aidata kaasa piirkonnas pingete leevendamisele ja julgeolekule.

(5) Venemaa kasutab Iraanis toodetud mehitamata õhusõidukeid selleks, et toetada oma Ukraina-vastast agressioonisõda, mis rikub nimetatud riigi suveräänsust, sõltumatust ja territoriaalset terviklikkust, sealhulgas kasutab ta neid tsiviilelanike ja tsiviiltaristu vastu. Iraani riiklikult toetatav mehitamata õhusõidukite arendamise ja tootmise programm aitab seega kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtete rikkumisele.

(6) Liit on äärmiselt mures teadete pärast, et Iraan võib anda Venemaale rakette kasutamiseks Ukraina-vastases agressioonisõjas.

(7) Peamine mureküsimus on Iraanis toodetud mehitamata õhusõidukite ja rakettide ning nendega seotud tehnoloogiate levik valitsusvälistele relvastatud rühmitustele Lähis-Idas ja kaugemal. Iraan on andnud Iraani toodetud mehitamata õhusõidukeid ja rakette relvastatud rühmitustele ja üksustele, sealhulgas Hamasile, Hezbollah'le, al-Houthi mässulistele ning Süüria ja Iraagi relvastatud rühmitustele ning Sudaani konfliktiosalistele.

(8) Iraani raketiprogrammi, mis põhineb nii riigi- kui ka eraettevõtetel ja mis saab kasu riigisisesest teadussuutlikkusest, juhivad Iraani kaitse- ja relvajõudude logistilise toe ministeerium ning islami revolutsiooniline kaardivägi — mõlema suhtes kohaldab liit sanktsioone. Iraani raketiprogramm hõlmab rakettide hankimist, arendamist, tootmist ja üleandmist.

(9) Iraanil on pikaajalised suhted Lähis-Ida ja Punase mere piirkonna relvastatud rühmituste ja üksustega, sealhulgas selliste terroriorganisatsioonide nagu Hezbollah ja Hamas sõjaliste tiibadega, ning on varustanud neid Iraanis toodetud rakettide ja tootmisvahenditega.

(10) Iraani jätkuv relvade ja nendega seotud materjalide tarnimine al-Houthi mässulistele on vastuolus ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2216 (2015).

[1] Nõukogu 20. juuli 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/1532, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale (ELT L 186, 25.7.2023, lk 20).

(11) Al-Houthi mässuliste rünnakud kesksete laevateede vastu Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas on liidu ja liikmesriikide huve silmas pidades peamiseks mureküsimuseks. Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2024/632 ([2]) käivitati Euroopa Liidu merendusjulgeoleku operatsioon meresõiduvabaduse kaitsmiseks seoses Punase mere kriisiga (EUNAVFOR ASPIDES). Liidu ja liikmesriikide huvides on võtta ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames meetmeid, et takistada al-Houthi mässuliste edasist juurdepääsu Iraanis toodetud relvadele, nagu raketid ja mehitamata õhusõidukid.

(12) Võttes arvesse olukorra tõsidust ja vastusena Iraani sõjalisele toetusele Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu ning mehitamata õhusõidukite ja rakettide tarnimisele Iraani poolt Lähis-Ida ja Punase mere piirkonna relvastatud rühmitustele ja üksustele, mis kahjustab rahu ja julgeolekut ning riikide suveräänsust, on asjakohane kehtestada Iraani suhtes täiendavad piiravad meetmed. Kõnealused meetmed tuleks pidevalt läbi vaadata ja neid peaks olema võimalik peatada või kehtetuks tunnistada või täiendada muude piiravate meetmetega, sõltuvalt kohapealsetest sündmustest.

(13) Eelkõige tuleks muuta otsuse (ÜVJP) 2023/1532 pealkirja ning kehtestada reisipiirangud ja varade külmutamise meetmed isikute suhtes, kes vastutavad Iraani raketiprogrammi eest, toetavad seda või on sellega seotud, või kes tarnivad või müüvad Iraani rakette või mehitamata õhusõidukeid või nendega seotud tehnoloogiaid või on muul viisil seotud nende üleandmisega Venemaale Ukraina-vastase agressioonisõja toetuseks või relvastatud rühmitustele ja üksustele, kes ohustavad rahu ja julgeolekut Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas, või rikkudes ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015).

(14) Samuti on asjakohane keelata selliste täiendavate komponentide eksportimine liidust Iraani, mida võidakse kasutada mehitamata õhusõidukite arendamiseks ja tootmiseks.

(15) Teatavate meetmete rakendamiseks on vaja täiendavaid liidu meetmeid.

(16) Otsust (ÜVJP) 2023/1532 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2023/1532 muudetakse järgmiselt.

1) Pealkiri asendatakse järgmisega:

„Nõukogu otsus (ÜVJP) 2023/1532, 20. juuli 2023, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale ning relvastatud rühmitustele ja üksustele Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas“.

2) Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et nende territooriumile ei saaks siseneda ega seda läbida füüsilised isikud, kes

a) vastutavad Iraani mehitamata õhusõidukite või raketiprogrammi eest, toetavad seda või on sellega seotud;

b) tarnivad või müüvad Iraani mehitamata õhusõidukeid või rakette või nendega seotud tehnoloogiaid või on muul viisil seotud nende üleandmisega:

i) Venemaale Ukraina-vastase agressioonisõja toetuseks;

ii) relvastatud rühmitustele ja üksustele, kes ohustavad rahu ja julgeolekut Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas;

iii) füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, kes rikuvad ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015), või

c) on seotud punktis a või b osutatud füüsiliste isikutega või artikli 3 lõike 1 kohaselt loetellu kantud juriidiliste isikute, üksuste või asutustega;

kes on loetletud lisas.“

([2]) Nõukogu 19. veebruari 2024. aasta otsus (ÜVJP) 2024/632, millega käivitatakse Euroopa Liidu merendusjulgeoleku operatsioon meresõiduvabaduse kaitsmiseks seoses Punase mere kriisiga (EUNAVFOR ASPIDES) (ELT L, 2024/632, 20.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/632/oj).

3) Artikli 3 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis on selliste füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste omandis, valduses või kontrolli all, kes:

a) vastutavad Iraani mehitamata õhusõidukite või raketiprogrammi eest, toetavad seda või on sellega seotud;

b) tarnivad või müüvad Iraani mehitamata õhusõidukeid või rakette või nendega seotud tehnoloogiaid või on muul viisil seotud nende üleandmisega:

i) Venemaale Ukraina-vastase agressioonisõja toetuseks;

ii) relvastatud rühmitustele ja üksustele, kes ohustavad rahu ja julgeolekut Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas;

iii) füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, kes rikuvad ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015), või

c) on seotud punktis a või b osutatud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste ja asutustega;

kes on loetletud lisas.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 14. mai 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

V. VAN PETEGHEM